

# UČNI NAČRT

| Učni predmet      | Razred | Smer      | Letno št. ur  |
|-------------------|--------|-----------|---------------|
| Državljska vzgoja | 2.     | Vse smeri | Najmanj 33 ur |

## OPREDELITEV PREDMETA

### SPLOŠNI CILJI, VLOGA IN SPECIFIČNE KOMPETENCE

#### PRVI BIENIJ

Državljska vzgoja je od šolskega leta 2020/2021 samostojni predmet, ki ga prečno poučuje več predmetnih profesorjev. Formalna podlaga zanj sta zakon št. 92/2019 in ministrska uredba št. 35 z dne 22. 6. 2020, ki določa smernice za izvajanje tega predmeta na vseh stopnjah formalnega izobraževanja, od otroškega vrtca do višje srednje šole. Vsebino predmeta določajo tri temeljna področja: 1. ustava, nacionalno in mednarodno pravo, zakonitost in solidarnost; 2. trajnostni razvoj, okoljska vzgoja, spoznavanje in varovanje kulturne dediščine in ozemlja ter 3. digitalno državljanstvo.

Splošni cilji predmeta so razvijanje aktivne, zakonite in na ustavi zasnovane državljanske kompetence, spoštovanja človekovih pravic in človeškega dostojanstva, odgovornega odnosa do trajnostnega razvoja družbe, do varovanja okolja in kulturne dediščine ter oblikovanje zdravega, čutečega, strpnega in digitalno kompetentnega državljana.

Vloga predmeta državljanska vzgoja, kateremu se v vsakem letniku namenja najmanj 33 ur letno, je okrepiti pri dijakinjah in dijakih zavest o skupnih evropskih vrednotah, o ciljih in delovanju različnih družbenih in političnih gibanj ter trajnostnih sistemov, o raznolikosti spolnih, rasnih, verskih in kulturnih identitet v Evropi in v svetu ter o potrebi po konstruktivnem dialogu s samim seboj in drugimi za odpravo kakršnekoli oblike nestrpnosti in nasilja.

### **UČNE OBLIKE IN METODE**

Pri uresničevanju učno-vzgojnega procesa se glede na cilje, vsebine in recepcijsko zmožnost dijakinj in dijakov lahko uporabljajo naslednje učne oblike in metode: individualna učna oblika, delo v dvojicah in delo v skupinah, frontalni pouk ter razlaga, razprava, referat, delo z različnim gradivom, metoda ekskurzije, pričevanja, študij primera, igra vlog, okrogla miza, projektno delo in druge metode.

Zaradi prečnega poučevanja in še nedokončanega normativa za izvajanje novega učnega predmeta državljanska vzgoja se cilji, vsebine, čas izvajanja in medpredmetne povezave posameznih didaktičnih sklopov podrobneje načrtujejo ob začetku šolskega leta znotraj skupnega načrtovanja razrednih svetov.

V zavodskem kurikulumu, ki ostaja pri predmetu državljanska vzgoja odprt, navajamo predloge za didaktične sklope po letnikih glede na razvojno stopnjo in recepcijsko zmožnost ter zanimanja dijakov in dijakinj.

| <b>PODROČJE</b> | <b>DIDAKTIČNI SKLOPI</b> | <b>CILJI</b> | <b>VSEBINE</b> | <b>ČAS IZVAJANJA</b> | <b>MEDPREDMETNE POVEZAVE</b> |
|-----------------|--------------------------|--------------|----------------|----------------------|------------------------------|
|-----------------|--------------------------|--------------|----------------|----------------------|------------------------------|

|                                                   |                                                                                      |                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                         |                   |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. USTAVA; PRAVO;<br>ZAKONITOST IN<br>SOLIDARNOST | <b>Nastanek države</b>                                                               | Dijak razvija politično pismenost: spozna različne oblike družbene organiziranosti in temeljne demokratične kulture. | Proces osamosvajanja Slovenije                                                                                                                                                          | Četrto dvomesečje | <b>Zgodovina:</b><br>Karantanija: družbena organizacija, obred ustoličevanja knezov, izguba samostojnosti.<br>(Prešeren: Krst pri Savici; A. Rebula: Dan vode in duha (Arhipel).                                                                                     |
|                                                   | <b>Državne, narodnostne in jezikovne meje (slovenska narodna skupnost v Italiji)</b> | Dijak razmišlja o lastni etnični pripadnosti, o medetnični sestavi obmejnega prostora. Spoštuje različnost.          | Prvotni naselitveni prostor in današnje meje slovenske narodne manjšine v Italiji.<br>Beneški Slovenci in beneški plebiscit.<br><br>Prvi, drugi in tuji jezik. Uradni in državni jezik. | Četrto dvomesečje | <b>Zgodovina:</b><br>Naselitev Slovanov: Samova plemenska zveza.<br><br><b>Slovenski jezik in književnost:</b><br>Slovenščina Brižinskih spomenikov. Nastajanje slovenskega knjižnega jezika v času reformacije. Trubarjev in Dalmatinov jezik. Bohoričeva slovnica. |
|                                                   | <b>Krožno gospodarstvo in davki</b>                                                  | Spoznajo pomen in funkcijo plačevanja davkov<br>spoznajo pojem in pomen krožne                                       | Pomen in funkcija plačevanja davkov; Krožna ekonomija, trajnostni razvoj in problem                                                                                                     | Drugo polletje    | <b>Pravo in ekonomija</b>                                                                                                                                                                                                                                            |

|                                                                                                                       |                                                                                                            |                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                               |                               |                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|---------------------------------------------|
|                                                                                                                       |                                                                                                            | ekonomije;<br>opredelijo in "tehtajo"<br>pravico do dela in<br>pravico do zdravja in<br>zaščito okolja.                                                                        | onesnaževanja.                                                                                                                                                                                |                               |                                             |
|                                                                                                                       | <b>Aktivno<br/>državljanstvo</b>                                                                           | Vzgoja k<br>prostovoljstvu in k<br>solidarnosti do<br>bližnjega v stiski                                                                                                       | Prostovoljske<br>organizacije in delo s<br>socialno ogroženimi<br>osebami.                                                                                                                    | Prvo polletje                 | <b>Italijanski jezik in<br/>književnost</b> |
|                                                                                                                       | <b>Človekove pravice</b>                                                                                   | Pozna splošno<br>deklaracijo<br>človekovih pravic                                                                                                                              | Splošna deklaracija<br>človekovih pravic in<br>enakost med narodi                                                                                                                             | Drugo in tretje<br>dvomesečje | <b>Verouk</b>                               |
|                                                                                                                       | <b>Pomen redne<br/>športne aktivnosti<br/>in zdrave prehrane<br/>za dobro<br/>psihofizično<br/>počutje</b> | Razumejo vpliv<br>redne športne vadbe<br>in primerne prehrane<br>na zdravje in dobro<br>počutje.<br>Prepoznajo<br>dejavnike tveganja v<br>vsakdanjem življenju<br>in v športu. | Spoznavanje raznih<br>oblik gibanja, še<br>posebno v naravi, in<br>njihov vpliv na celotni<br>organizem.<br>Zdrava prehrana in<br>energijski doprinos<br>hranil.<br>Osebna higiena.           | Drugo polletje                | <b>Motorična in<br/>športna vzgoja</b>      |
| <b>2. TRAJNOSTNI<br/>RAZVOJ,<br/>OKOLJSKA<br/>VZGOJA,<br/>SPOZNAVANJE IN<br/>VAROVANJE<br/>KULTURNE<br/>DEDIŠČINE</b> | <b>Zdrava prehrana</b>                                                                                     | Ozaveščanje o<br>pomenu zdrave<br>prehrane in<br>prehranske varnosti,<br>poznavanje<br>prednosti in slabosti<br>gensko spremenjene<br>hrane.                                   | Temelji zdrave<br>prehrane,<br>prehranska piramida,<br>indeks telesne mase,<br>pojem kalorije v<br>živilih, biološka<br>varnost živil in<br>nekateri primeri<br>patogenih<br>mikroorganizmov. | Drugo polletje                | <b>Vede o Zemlji in<br/>angleščina</b>      |
|                                                                                                                       | <b>Energetska<br/>varčnost</b>                                                                             | Spoznati smotno<br>porabo energije.                                                                                                                                            | Proizvodnja<br>električne energije in                                                                                                                                                         | Drugo polletje                | <b>Uporabne znanosti<br/>- elektronika</b>  |

|  |                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                          |                                                       |
|--|--------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|-------------------------------------------------------|
|  |                                      | Prednosti uporabe obnovljivih virov energije na podnebje - veter.                                                                                                                                                                                                                   | cena skozi celotno življenjsko dobo.<br><br>Zelena energija - veter.                                                                                                                                                                                                             |                          | <b>Angleščina</b>                                     |
|  | <b>Varnostni znaki in piktogrami</b> | Spoznavanje in prepoznavanje varnostnih znakov in razumevanje njihovega pomena v vsakdanjem življenju                                                                                                                                                                               | Pomembni varnostni in opozorilni znaki ter piktogrami<br>Primeri varnostnih oznak v vsakdanjem življenju (tovornjaki, jeklenke, električni stroji, čistila..)<br>Varnost v kemijskem laboratoriju (kemijske snovi in kemijsko tveganje)                                          | Prvo polletje            | <b>Kemija in laboratorij</b><br><br><b>Angleščina</b> |
|  | <b>Varnost na delovnih mestih</b>    | Razvijanje odgovornega odnosa do varnega praktičnega in eksperimentalnega dela ter skrbi za splošno varnost (presojanje o varnosti v okolju, smotrno vedenje v delovnem okolju, varna uporaba naprav in strojev ipd.).<br>Spoznavanje in razumevanje pomembnosti standardizacije in | Zakonodaja v zvezi z varnostjo na delovnih mestih.<br>Varnostna načela in splošna pravila odnosa in obnašanja na delovnem mestu ter pri delu v razredih in v laboratorijih.<br>Higiena delovnih prostorov.<br>Varnostni znaki in označevanje.<br>Zaščitne naprave in pripomočki. | Prvo in drugo dvomesečje | <b>Tehnologije in tehnike grafičnega upodabljanja</b> |

|                                   |                                                    |                                                                                                                                     |                                                                                                         |                                                                                               |                                     |
|-----------------------------------|----------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
|                                   |                                                    | obstoja enotnih mednarodno priznanih norm in pravil.                                                                                |                                                                                                         |                                                                                               |                                     |
|                                   | <b>Varnost</b>                                     | Tečaj varnosti: dijak spozna načela varnega dela, preventivne ukrepe in varnostne ukrepe v primeru nevarnosti                       | Mehanska varnost v delavnici: upravljanje strojev, varnostni pripomočki, prisotnost hrupa in tresljajev | Prvo in drugo dvomesečje – tečaj bo potekal izven urnika oziroma v projektnem tednu februarja | <b>Uporabne znanosti - mehanika</b> |
| <b>3. DIGITALNO DRŽAVLJANSTVO</b> | <b>Matematični modeli za razumevanje realnosti</b> | Razvijanje matematičnega mišljenja in zavesti o uporabnosti matematike v vsakdanjem življenju.                                      | Matematični modeli (kvadratni) za razlago realnosti.                                                    | Tretje in četrto dvomesečje                                                                   | <b>Matematika</b>                   |
|                                   | <b>Varna uporaba spleta</b>                        | Spoznavanje značilnosti zasvojenosti z računalniškimi ali spletnimi igrami, poznavanje tveganja uporabe spletnih socialnih omrežij. | Zasvojenost z računalniškimi igricami, prednosti in slabosti socialnih omrežij;                         | Tretje dvomesečje                                                                             | <b>Angleščina</b>                   |

Vsebine v krepkem tisku so temeljne.

## PREVERJANJE IN OCENJEVANJE

Končna ocena predmeta se določa na podlagi ocen predmetov, pri katerih se prečno poučuje državljanska vzgoja.

Ob zaključku prvega bienija dijak/dijakinja skladno s tremi področji predmeta državljanska vzgoja

dosega naslednje kompetence:

- Razvija demokratični čut ob spoznavanju različnih oblik družbene organiziranosti in temeljnih demokratičnih kultur.
- Pozna sestavo, pomen in delovanje krajevne avtonomije in Evropske unije.
- Razmišlja o lastni etnični pripadnosti in o državnih, narodnostnih in jezikovnih mejah.
- Zmožen/na je sodelovanja z drugimi in sprejemanja različnosti.
- Spoštuje pravila obnašanja pri praktičnem pouku v laboratoriju in delavnici.
- Odgovorno ravna do sebe in ohranja zdrav življenjski slog in dobro počutje.
- Spozna pojem trajnostnega razvoja in se zavzema za trajnostni razvoj družbe.
- Zaveda se človekovega vpliva na okolje in se zavzema za reševanje okoljskih problemov.
- Spoštuje različne oblike ustvarjalnega izražanja in skrbi za ohranjanje in vrednotenje nacionalne in svetovne kulturne dediščine.
- Zaveda se pomena varovanja osebnih podatkov in osebne digitalne identitete.
- Zaveda se nevarnosti neustrezne uporabe digitalnih orodij in neustreznega spletnega vedenja.

VIRI

*Introduzione dell'insegnamento scolastico dell'educazione civica. Legge 20 agosto 2019 n. 92.*

<https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2019/08/21/19G00105/sq>

*Decreto ministeriale n. 35 del 22 giugno 2020.*

<https://www.miur.gov.it/documents/20182/2432359/Decreto+Ministeriale+n.+35+del+22+giugno+2020.pdf/43fa37c6-ce8c-86f0-e3fd-2171b034652c?version=1.0&t=1593499141290>

*Linee guida per l'insegnamento dell'educazione civica.*

[https://www.indire.it/wp-content/uploads/2020/06/ALL.-Linee\\_guida\\_educazione\\_civica\\_dopoCSPI.pdf](https://www.indire.it/wp-content/uploads/2020/06/ALL.-Linee_guida_educazione_civica_dopoCSPI.pdf)

*Spremenimo svet: Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030. OZN 2015.*

[https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZZ/Dokumenti/multilateral/razvojno-sodelovanje/publikacije/Agenda\\_za\\_trajnostni\\_razvoj\\_2030.pdf](https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZZ/Dokumenti/multilateral/razvojno-sodelovanje/publikacije/Agenda_za_trajnostni_razvoj_2030.pdf)

*Priporočilo Sveta EU z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje.*  
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=NL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=NL)

Trst, 30. 6. 2021